

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus küsimustes, mis on seotud sellega, kuidas Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex) suhtleb kodanikega seoses juurdepääsuga dokumentidele (liidetud kohtuasjad 1261/2020 ja 1361/2020)

Otsus

Juhtum 1261/2020/PB - **Alguskuupäev:** {0} 01/10/2020 - **Soovitus** 21/06/2022 - **Otsuse kuupäev:** {0} 15/12/2022 - **Asjassepuutuvad institutsioonid** Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Tuvastatud on haldusomavoli) |

Juhtum 1361/2020/PB - **Alguskuupäev:** {0} 01/10/2020 - **Soovitus** 21/06/2022 - **Otsuse kuupäev:** {0} 15/12/2022 - **Asjassepuutuvad institutsioonid** Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Tuvastatud on haldusomavoli) |

Juhtum puudutas eelkõige Frontexi otsust mitte suhelda enam e-posti teel isikutega, kes taotlevad üldsuse juurdepääsu dokumentidele. Frontex kohustab taotlejaid kasutama oma veebipõhist juurdepääsuportaali. See tekitab probleeme nii taotlejatele, mida on lihtne vältida, kui ka veebipõhistele läbipaistvusplatvormidele, mille kodanikuühiskonna organisatsioonid on loonud, et aidata kaasa ELi eesmärgile töötada nii avalikult kui võimalik.

Ombudsman ei leidnud Frontexi otsuse kohta põhjendusi. Ta esitas soovitus, et Frontex peaks võimaldama taotluse esitajatel suhelda temaga e-posti teel, kasutamata oma praegust juurdepääsu dokumentidele. Lisaks palus ta Frontexil teavitada end parimatest tavadest, mille Euroopa Komisjon on sellega seoses uue avaliku juurdepääsu portaali jaoks kindlaks määranud, ning rakendada seda parimat tava võimalikult kiiresti.

Lisaks tegi ombudsman ettepaneku, et Frontex eraldaks vahendid, mis on vajalikud suure hulga juurdepääsutaotluste käsitlemiseks, mida ta tõenäoliselt edaspidi korrapäraselt saab. Samuti tegi ta ettepaneku, et Frontex peaks koostama üksikasjaliku käsiraamatu selle kohta, kuidas ta käsitleb üldsuse juurdepääsutaotlusi, ja avaldama selle käsiraamatu.

Frontex lükkas tagasi ombudsmani soovitus lubada taotluse esitajatel temaga e-posti teel suhelda. Frontex ei vastanud sisuliselt ka soovitusele teavitada ennast Euroopa Komisjoni

vastavast parimast tavast ja seda rakendada.

Ombudsman lõpetab uurimise haldusomavoli tuvastamisega.

Seoses ombudsmani muude ettepanekutega teatas Frontex, et on hiljuti määranud dokumentidele üldsuse juurdepääsu taotluste menetlemiseks täiendava poole kohaga ametikoha, ning teatas, et koostab ombudsmani soovitatud käsiraamatu. Varem uurimise käigus rakendas Frontex ombudsmani ettepanekut vaadata läbi oma autoriõiguse avaldus ja teha avaliku juurdepääsu kontodel olevad dokumendid kättesaadavaks kaheks aastaks. Samuti lepidi kokku, et kaebuste esitamiseks võetakse kasutusele spetsiaalne e-posti aadress.

Kaebuste taust

1. 2020. aasta jaanuaris võttis Frontex kasutusele uue süsteemi üldsuse dokumentidele juurdepääsu taotluste käsitlemiseks [1]. Uus süsteem nõuab, et taotleja logiks sisse päringu jaoks loodud kontole/ruumile.

2. Kaebuse esitajad olid selle juhtumi puhul mures uue süsteemi mitme aspekti ja sellega seotud tavade pärast. Nad olid seisukohal, et Frontexi uues portaalis võeti kasutusele funktsioonid, mis muudavad sellelt dokumentide taotlemise tülikaks ja keeruliseks protsessiks. Kokkuvõttes ei olnud need elemendid kooskõlas ELi õigusaktidega üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele, et tagada juurdepääsuõiguse „*kõige lihtsam võimalik kasutamine*“ (artikli 1 punkt b), „*edendada head haldustava dokumentidele juurdepääsul*“ (artikli 1 punkt c) ja tagada, et dokumentidele juurdepääsu taotlusi „*käsitletakse viivitamata*“ (artikli 7 lõige 1 ja artikli 8 lõige 1).

3. Põhiküsimuseks oli Frontexi otsus kohustada taotlejaid kasutama oma uut juurdepääsuportaali ja mitte suhelda nendega enam e-posti teel [2]. Kuigi nad ei väida, et ELi avalik haldus on üldiselt kohustatud kasutama e-kirju kõigis kodanikke hõlmavates haldusmenetlustes, leidsid nad, et Frontexi valik ei ole kooskõlas siin kohaldatavate standarditega. Nad juhtisid erilist tähelepanu selle valiku konkreetsele tagajärjele, mis seisnes selles, et Frontexi poolt taotluse esitajatele saadetavaid teateid ja dokumente ei saa enam automaatselt avaldada veebiportaalides, mille Euroopa kodanikuühiskonna organisatsioonid on loonud ELi haldusametite avatuse edendamiseks [3]. Selle põhjuseks on asjaolu, et nende automaatne avaldamine sõltub tehniliselt e-posti teel toimuvast suhtlusest. Kaebuse esitajad väitsid, et Frontexi otsus ei ole kooskõlas Euroopa Ombudsmani järeldusega juhtumis 104/2020/EWM:

„Taotluste täitmine veebiportaalide kaudu on tõhus vahend, et täita kohustust [tagada võimalikult täielik mõju juurdepääsuõigusele ja võtta arvesse üldsuse huvi taotletud dokumentide laiema avalikustamise vastu]. Kui [taotluse esitaja] on konkreetset märkinud, et

see on nende eelistatud vahend vastuse saamiseks nende taotlusele ja dokumentidele, millele antakse üldsuse juurdepääs, peaksid krediitiasutused ja investeerimisühingud seda taotlust täitma, välja arvatud juhul, kui on väga mõjuv põhjus (mida tuleks selgitada) selleks, et nad seda ei teeks. See on hea halduse küsimus ja vahend, mis võimaldab täita õiguslikku kohustust anda üldsusele võimalikult laiaulatuslik juurdepääs. " (§ 11 [4] . [5])

4. Kaebuse esitajad viitasid ka asjaolule, et taotluse esitajatega e-posti teel suhtlemisest keeldumine on ebatavaline. ELi administratsioon ja eelkõige dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitlevate ELi õigusaktide (parlament, nõukogu ja komisjon) algsed adressaadid suhtlevad taotluse esitajatega e-posti teel.

5. Lisaks juhtis kaebuse esitaja tähelepanu järgmistele küsimustele:

1) Kui Frontex dokumente avalikustas, viitas ta süstemaatiliselt „autoriõigusele“ ja teatas, et ta keelab taotlejal teha dokumendid kolmandatele isikutele kättesaadavaks ilma tema loata. [6]

2) Frontex blokeeris juurdepääsu taotluste jaoks loodud kontole 15 päeva pärast esialgse vastuse saatmist.

6. Kaebuse esitajad väljendasid muret selle üle, kas Frontex on tahtlikult kasutusele võtnud tavad, mis seavad ohtu üldsuse dokumentidele juurdepääsu põhiõiguse kasutamise.

Kuidas Frontex suhtleb kodanikega seoses juurdepääsuga dokumentidele

Ombudsmani ettepanek lahenduse leidmiseks

7. Oma 2021. aasta mai lahenduse ettepanekus tegi ombudsman põhiküsimuse kohta järgmised järeldused, st Frontexi otsuse mitte edastada enam e-posti teel teavet (rõhuasetus lisatud):

*„ [Frontexi] uus avaliku juurdepääsu portaali ei näe ette võimalust saada Frontexi vastus ja dokumendid otse e-posti teel. Lisaks sellele, et see on üksikisikute jaoks uus takistus, **vähendab see sujuvat tehnilist suhtlust mõnede Euroopas tegutsevate veebipõhiste läbipaistvusplatvormidega.**“*

*„Frontex peaks **saatma vastused e-postiga, mitte oma** avaliku juurdepääsu portaali kaudu, kui ta saab taotlusi üldsuse juurdepääsuks dokumentidele kodanikuühiskonna platvormide kaudu või kui see on muul juhul [taotluse esitaja] selgesõnaline soov. See tähendab, et tegelik vastus dokumentidele juurdepääsu taotlusele või kordustaotlusele – mitte ainult Frontexi avaliku juurdepääsu portaali juurdepääsu käsitlevale teatele – **tuleks saata [taotluse esitajale]** e-posti teel, välja arvatud juhul, kui on väga mõjuv põhjus (mida tuleks selgitada) selleks, et Frontex seda ei teeks.“*

8. Lisaks tegi ombudsman ettepaneku, et Frontex ei peaks enam kasutama autoriõiguse avaldust, mida ta sel ajal kasutas, ning tagama, et tema avaliku juurdepääsu kontodel olevad dokumendid oleksid kättesaadavad vähemalt kaks aastat. Lisaks märkis ombudsman järgmist täiustamisvõimalust: Frontex võiks oma vastustes märkida spetsiaalse e-posti aadressi, mille kaudu saavad päringu esitajad esitada kaebusi avalikustamata jätmise kohta (edaspidi „kinnitav taotlus“).

9. Frontex rakendas ombudsmani ettepanekut vaadata läbi oma autoriõiguse avaldus [7] ja teha dokumendid oma avalikes juurdepääsukontodes kättesaadavaks kaheks aastaks. Samuti lepitati kokku, et kaebuste esitamiseks võetakse kasutusele spetsiaalne e-posti aadress.

10. Frontex ei suhtle taotluse esitajatega siiski e-posti teel. Ta kasutab e-kirju lihtsalt vahendina, mille abil tõmmata taotleja tähelepanu juurdepääsuportaali uuele sisule, kuhu nad peavad seejärel sisse logima.

11. Frontex tegi kokkuvõtteks ettepaneku, et tal oleks probleeme üldsuse juurdepääsu taotluste haldamisega (töötlemine, tähtajad jne), kui ta peaks saatma oma vastused ja avaldama dokumendid e-posti teel.

12. Vastuseks ombudsmani tähelepanekule, et teised ELi institutsioonid näivad toimivat erinevalt, kirjeldas ta oma uut süsteemi kui erilahendust, *mis aitab saavutada „nii [taotluse esitajate] kui ka Frontexi halduslikku õiglust“*.

Ombudsmani soovitus

13. Ombudsman tervitas eespool punktides 8 ja 9 osutatud ettepanekute rakendamist Frontexi poolt [8] .

14. Ombudsman väljendas kahetsust, et Frontex ei ole rakendanud oma ettepanekut, mille kohaselt Frontex peaks – kui seda sõnaselgelt või kaudselt küsitakse – suhtlema taotluse esitajatega sisuliselt ja otse e-posti teel, st saatma päringu esitajatele e-posti teel oma sisu- ja dokumendid.

15. Ombudsman ei saanud selle valiku kohta veenvaid selgitusi. Vastupidi, ombudsman oli kõige rohkem mures Frontexi vastuse ebamäärasuse pärast.

16. Ombudsman on teadlik, et Frontex saab palju dokumentidele juurdepääsu taotlusi ja et mõned taotlused puudutavad paljusid dokumente.

17. Suur huvi Frontexi töö vastu on siiski lahutamatult seotud Frontexi põhitegevuse olemusega. Frontex osaleb otseselt väga tundlikes tegevustes, mis mõjutavad sageli ebakindlas olukorras olevate inimeste põhiõigusi. Eeldatakse, et Frontex saab palju taotlusi üldsuse juurdepääsuks oma dokumentidele. Frontexi ülesanne on eraldada selle ülesande täitmiseks

vajalikud vahendid.

18. ELi õigusaktid üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele on demokraatlike eesmärkidega vahend, mis võeti kasutusele veendumusel, et avatus aitab avalikul haldusel „*omada suuremat legitiimsust ning on demokraatlikus süsteemis kodanike ees tulemuslikum ja vastutustundlikum*“ [9]. Sellega pannakse ELi haldusasutustele kohustus anda üldsusele võimalikult laiaulatuslik juurdepääs oma dokumentidele ja teha seda kooskõlas hea halduse põhimõtetega, näiteks pakkudes võimalikult teeninduslikku keskkonda.

19. Kui ELi institutsioonid võtavad meetmeid üldsuse juurdepääsu käsitlevatest ELi õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmiseks, on oluliseks lähtepunktiks parimad tavad, mida juba rakendatakse kogu ELi haldusasutustes [10].

20. Kaebuse esitajad on käesoleval juhul õigesti märkinud, et otsus mitte suhelda enam e-posti teel taotluse esitajatega ei kajasta ELi haldusasutuste üldist või parimat tava.

21. Aastate jooksul on ELi institutsioonid võtnud nii haldus- kui ka tehnilisi meetmeid, et võimaldada võimalikult sujuvat suhtlust eespool osutatud veebiplatvormidega. Eelkõige järgivad kolm peamist institutsiooni selget poliitikat, mis võimaldab neil platvormidel nõuetekohaselt toimida. Nad on nõustunud, et seda tehes võivad kõik üldsuse esindajad jälgida juurdepääsutaotluste menetlemist internetis.

22. E-kirjad on endiselt üks olulisemaid elektroonilise side vahendeid. Frontex on teinud väga olulise otsuse, otsustades taotluse esitajatega enam e-posti teel mitte suhelda. Ta tegi seda, olles teadlik negatiivsetest tagajärgedest, mida see avaldaks kodanikele, kes kasutavad eespool nimetatud platvorme.

23. Eespool esitatud kaalutlusi arvesse võttes järeldas ombudsman, et Frontexi haldusomavoli puhul ei anta üksikisikutele võimalust suhelda temaga e-posti teel seoses nende taotlustega üldsuse juurdepääsuks dokumentidele. Seetõttu esitas ombudsman käesoleva soovitus:

Frontex peaks tagama sujuva tehnilise suhtluse [taotluse esitajatega] üldsuse juurdepääsuks dokumentidele, võimaldades neil temaga täielikult e-posti teel suhelda, kasutamata oma praegust juurdepääsu dokumentidele.

Selle soovitusel läbivaatamisel peaks Frontex teavitama end parimatest tavadest, mille Euroopa Komisjon on määratlenud oma käimasolevas avaliku juurdepääsu portaali [11] loomise projektis, ning rakendama selliseid parimaid tavasid nii kiiresti kui võimalik.

Lisaks tegi ombudsman järgmised parandusettepanekud:

Frontex peaks eraldama vahendid, mis on vajalikud prognoositavalt suure hulga juurdepääsutaotluste käsitlemiseks, mida ta tõenäoliselt edaspidi korrapäraselt saab.

Frontex peaks koostama üksikasjaliku käsiraamatu selle kohta, kuidas ta käsitleb

üldsuse juurdepääsutaotlusi, ja avaldama selle.

Frontexi arvamus ombudsmani soovitusel kohta

24. Oma arvamusel selle juhtumi kohta [12] lükkas Frontex tagasi ombudsmani soovitusel lubada taotluse esitajatel temaga e-posti teel suhelda. Lisaks ei võtnud Frontex endale kohustust ega esitanud sisulisi märkusi soovitusel kohta järgida Euroopa Komisjoni hiljutist näidet, et anda kodanikele võimalus esitada oma taotlused e-posti teel ja oma uues veebiportaalis konto kaudu.

25. Frontex tegi mitu tähelepanekut.

26. Ta märkis, et e-kirjad ei ole enam „*peamine ühine sidevahend*“.

27. Ta kordas oma seisukohta, et teda ei saa kohustada võtma meetmeid, et võimaldada oma vastuste automaatset üleslaadimist välisplatvormidele, näiteks käesolevas uurimises viidatud väljakujunenud platvormidele.

28. Ta tegi ettepaneku, et tema praegune juurdepääsutaotluste käsitlemise viis aitaks eelkõige tagada taotluse esitajate võrdse kohtlemise.

29. Ta kordas, et tal oleks tõsiseid haldusraskusi dokumentidele juurdepääsu taotluste haldamisel, kui ta suhtleks taotluse esitajatega e-posti teel.

30. Ta teatas, et ta kõrvaldab nõude, et taotlejad peavad kasutama captcha'd, et nad saaksid sisse logida oma avaliku juurdepääsu taotluse olemasolevale kontole. See võimaldaks tema vastuste automaatset edastamist veebiplatvormidele. Sellest hoolimata säilitab ta selliste kontode esialgseks loomiseks captcha nõude. See aga muutub puudega sõbraks.

31. Komisjon teeb koostööd teiste ELi institutsioonidega, et pidevalt parandada üldsuse dokumentidele juurdepääsu taotluste käsitlemist. (Ei maininud, kuidas.)

32. Mis puudutab vahendite eraldamist üldsuse dokumentidele juurdepääsu taotluste menetlemiseks, siis määras ta hiljuti oma läbipaistvusametile veel poole koha.

33. Lõpuks koostab komisjon käsiraamatu üldsuse dokumentidele juurdepääsu taotluste menetlemise kohta ja avaldab selle oma veebisaidil.

Ombudsmani hinnang pärast soovitusel esitamist

34. Ombudsman peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Frontex on otsustanud tema soovitusel tagasi lükata. Frontex ei ole oma arvamusel soovitusel kohta esitanud uusi argumente. Seetõttu lõpetab ombudsman uurimise haldusomavoli tuvastamisega.

35. On mitu põhjust, miks Frontexi otsus soovitus tagasi lükata on kahetsusväärne ja murettekitav.

36. Esiteks ei näe ombudsman, et käesolevas asjas käsitletavaid konkreetseid eesmärke ja kohustusi oleks piisavalt arvesse võetud. Erinevalt teistest haldusmenetlustest, mis on oma olemuselt mõnevõrra pikad ja hõlmavad isikuid, kes tegutsevad kutsetegevuses, peab dokumentidele juurdepääsu põhiõigus olema selline, mida peab olema võimalik teostada lihtsamalt ja kui see on taotleja eelistus, siis võimalikult läbipaistval viisil. Sellega seotud haldus- ja tehnilised aspektid peavad järgima hea halduse põhimõtteid ja üldsuse juurdepääsu käsitlevate ELi õigusaktide nõudeid, et tagada juurdepääsuõiguse „*kõige lihtsam võimalik kasutamine*“ (artikli 1 punkt b), „*edendada dokumentidele juurdepääsu head haldustava*“ (artikli 1 punkt c) ning tagada, et dokumentidele juurdepääsu taotlusi „*käsitletakse viivitamata*“ (artikli 7 lõige 1 ja artikli 8 lõige 1).

37. Ombudsman jõudis järeldusele, et Frontexi otsus mitte suhelda enam e-posti teel isikutega, kes kasutavad seda põhiõigust, ei ole kooskõlas nende põhimõtete ja nõuetega.

38. Frontexi jätkuv keeldumine lubada isikul soovi korral suhelda temaga e-posti teel, et taotleda juurdepääsu dokumentidele, ei põhine usaldusväärsetel haldus-tehnilistel argumentidel. Näiteks peaks olema täiesti võimalik menetleda juurdepääsutaotlusi tõhusalt, nõustudes kogu kirjavahetuse ja dokumentide vahetamisega e-posti teel. Ombudsman selgitas seda juba [13]. Frontex vastas ainult üldsõnaliselt.

39. Frontex ei tunnista jätkuvalt, et tema veebiportaali kasutamist iseloomustavad tarbetult keerulised tehnilised omadused. Nagu ombudsmani soovitusel lisas märgitud, tunduvad Frontexi portaali kasutajate sisselogimisnõuded olevat ülemääraseks. Frontex teatas oma arvamuses, et ta kõrvaldab nüüd nn Captcha nõude dokumentidele *juurdepääsuks*, kuid näib, et kavatseb jätkuvalt lisada captcha nõude „*esmakordsele sihtlehele [taotlused]*“. Kuigi see *võib* võimaldada paremat tehnilist suhtlust mõne veebiplatvormiga [14], on nõuded (algne captcha, sümbolne, e-posti aadress ja juhtumi ID) tarbetult keerukad. Lõppude lõpuks logivad kasutajad tavaliselt sisse kasutajanime ja parooliga, et pääseda juurde avalikele veebisaitidele, mis sisaldavad palju tundlikumat teavet kui see, mida sisaldab loogiliselt Frontexi portaali üldsuse juurdepääsuks dokumentidele [15].

40. Frontexi arvamuses leitakse, et Frontex ei anna teiste institutsioonide parimatele tavadele suurt kaalu, kuigi selliseid ühiseid parimate tavade seotud jõupingutusi on ette nähtud üldsuse juurdepääsu käsitlevates ELi õigusaktides [16]. Frontex ei vastanud ombudsmani soovitusel teavitada end Euroopa Komisjoni vastavast parimast tavast ja seda rakendada. Ta vastas vaid, et jätkab koostööd teiste ELi institutsioonidega (mida see praktikas tähendab, ei ole selge). Oma uues dokumentidele juurdepääsu portaalis võimaldab komisjon kodanikel nendega e-posti teel suhelda, et taotleda juurdepääsu dokumentidele [17]. Frontexil oleks olnud asjakohane seda valikut uurida ja käsitleda seda oma arvamuses.

41. Sarnaselt varasematele vastustele ei jäta Frontexi arvamus muljet, et Frontex on

tõepoolest võtnud arvesse ELi tunnustust kodanikuühiskonna tähtsuse kohta liidu demokraatliku kultuuri ja juhtimise jaoks [18]. Näib, et ta ei pea oluliseks asjaolu, et portaali toimimisel olid tõsised negatiivsed tagajärjed kodanikuühiskonna loodud hästitoimivate veebiplatvormide toimimisele – platvormidele, millega Frontex enne portaali loomist tutvus. See erineb näiteks Euroopa Komisjoni lähenemisviisist, kes on juba aastaid selliseid platvorme heaks kiitnud ja nendega hästi suhelnud.

42. Ombudsmani kogemuse kohaselt on kodanikud valmis mõistma, et ELi institutsioonidel ja organitel on aeg-ajalt kõhklusi teatud dokumendi avalikustamise suhtes. Kodanike ja riigiasutuste vaheline korrapärane dialoog selles küsimuses on normaalne ja tõenäoliselt jätkub. Lisaks individuaalsete juurdepääsutaotluste nõuetekohasele ja lojaalsele käsitlemisele on siiski hea halduskorraldus tagada, et üldsusel ei oleks üldjuhul põhjust jätta muljet – olgu siis õigesti või valesti –, et võetakse aktiivseid meetmeid, et võidelda üldsuse juurdepääsu käsitlevate ELi õigusaktide eesmärkidega, et tagada dokumentidele juurdepääsu õiguse „*lihtsam võimalik kasutamine*“ ja „*edendada dokumentidele juurdepääsu head haldustava*“. [19] Ombudsman kahetseb, et seda uurimist silmas pidades ei ole tal võimalik ebamõistlikult ümber lükata sellist muljet seoses Frontexi juurdepääsuga dokumentidele.

Järeldus

Uurimise põhjal lõpetab ombudsman selle juhtumi järgmise järeldusega:

Frontexi otsus mitte pakkuda üksikisikutele võimalust suhelda temaga e-posti teel seoses nende taotlustega üldsuse juurdepääsuks dokumentidele on haldusomavoli.

Sellest otsusest teavitatakse kaebuse esitajaid ja Frontexit.

Emily O'Reilly Euroopa Ombudsman

Strasbourg, 15. detsember 2022

[1] Frontexi määruse artikli 114 lõike 1 kohaselt kohaldatakse Frontexi suhtes määrust (EÜ) nr 1049/2001 juurdepääsu kohta dokumentidele tema valduses olevatele dokumentidele juurdepääsu taotluste käsitlemisel, mida rakendatakse Frontexi haldusnõukogu 21. septembri 2016. aasta otsusega nr 25/2016 [Linki]. [Linki] (**Määrus 1049/2001** : Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32001R1049> [Linki]; **Frontexi määrus** :

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019R1896> [Linki]; **Frontexi**

haldusnõukogu otsus :

https://prd.frontex.europa.eu/wp-content/uploads/mb_decision_25_2016_on_adopting_practical_arrangements_reg [Linki]).

[2] Frontex kasutab meilisidet ainult selleks, et teavitada päringu esitajaid iga kord, kui juurdepääsukontol on uus sisu. Kui see juhtub, saab taotleja hüperlingiga lingi juurdepääsukontole ja seejärel peab kõnealusele sisule juurdepääsuks läbima tülika protsessi.

[3] Küsimuseu.org: <https://www.asktheeu.org/en> [Linki], asutatud 2011. aastal. Näide selle kohta, kuidas see toimib, vt:

https://www.asktheeu.org/en/request/letters_to_commission_and_council#outgoing-21623 [Linki]

See põhineb süsteemil, mida praegu kasutatakse 25 jurisdiktsioonis üle kogu maailma:

<http://alaveteli.org/deployments/> [Linki]

Fragdenstaat, <https://fragdenstaat.de> [Linki], asutatud samuti 2011. aastal. Näide selle kohta, kuidas see toimib, vt:

<https://fragdenstaat.de/anfrage/klimawandel-5/> [Linki]

[4] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/124793> [Linki]

[5] Et näha, kuidas Frontexi tava tulemuseks on sõnum, milles palutakse taotlejal sisse logida juurdepääsukontole, mitte esitada dokument kui selline („Uus teave teie [taotluse kohta] on kättesaadav selle lingi all), vt:

https://www.asktheeu.org/en/request/correspondence_between_frontex_r#incoming-36989 [Linki]

Et näha, kuidas läbipaistvuse veebisaidi töötajad on pidanud üles laadima dokumendid käsitsi, mille Frontex tegi kättesaadavaks ainult juurdepääsukontol, vt:

<https://fragdenstaat.de/anfrage/frontex-social-media-guidelines/#nachricht-574618> [Linki]

[6] Mis puudutab autoriõigust, siis Frontexi siseotsuses üldsuse juurdepääsu kohta [Linki] dokumentidele on üksnes sätestatud, et „käsitlev otsus ei piira autoriõigust käsitlevate kehtivate eeskirjade kohaldamist, mis võivad piirata kolmanda isiku õigust avalikustatud dokumente reprodutseerida või kasutada“ (artikkel 16). Oma vastustes kodanikele, kes taotlevad üldsuse juurdepääsu, lisas ta süstemaatiliselt järgmist sõnumit : „Tuletagem meelde, et dokumendi(te) autoriõigus kuulub Frontexile ning selle/nende töö(d) kättesaadavaks tegemine kolmandatele isikutele sellel või muul kujul ilma Frontexi eelneva loata on keelatud.“

[7] Autoriõiguse märged, mille ombudsman on heaks kiitnud, on nüüd sõnastatud järgmiselt: „*Võttes arvesse kolmandate isikute intellektuaalomandi õigusi, võib dokumenti/dokumente taaskasutada tingimusel, et viidatakse allikale ja et dokumendi(te) algne tähendus või sõnum ei ole moonutatud. Frontex ei vastuta käesoleva dokumendi/nende dokumentide taaskasutamisest tulenevate tagajärgede eest.*“

[8] Seda ei mainitud Frontexi vastuses lahenduse ettepanekule, kuid see toimus pärast järgnenud teabevahetust ombudsmani uurimisrühmaga.

[9] Põhjendus 2.

[10] Määruse artikkel 15:

„Institutsioonide haldustava

1. Krediitiasutused ja investeerimisühingud töötavad välja head haldustavad, et hõlbustada käesoleva määrusega tagatud juurdepääsuõiguse kasutamist.

2. Institutsioonid moodustavad institutsioonidevahelise komitee, kes uurib parimaid tavasid, tegeleb võimalike konfliktidega ja arutab edasist arengut seoses üldsuse juurdepääsuga dokumentidele.“

[11] Komisjoni portaali käivitati pärast seda, kui ombudsman oli esitanud Frontexile soovitus: <https://ec.europa.eu/transparency/documents-request/home>

[12] Frontexi arvamus on avaldatud ombudsmani veebisaidil: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/164109> [Linki]

[13] Vt ombudsmani soovituselise lisa punkt 2 <https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/157393>.

[14] Kaebuse esitaja FragDenStaat (1261/2020/PB) teatas ombudsmanile, et ilma captchata oleks nende tarkvara võimalik ümber konfigureerida, et tagada automatiseeritud side.

[15] Frontexi portaali ei kajasta ombudsmani poolt varem avaldatud järeldusi ega suuniseid ning tundub, et sellele ei ole eelnenud arutelusid kogenud kasutajatega.

[16] Määruse 1049/2001 artikkel 15 (vt joonealune märkus 10 eespool).

[17] https://ec.europa.eu/transparency/documents-request/guidance#how_can_i_submit_request [Linki]

[18] „*Institutsioonid peavad esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja*

korrapärast dialoogi “ (Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõige 2) ning „ *Kodanikuühiskond on Euroopa põhiõiguste struktuuri oluline osa. (...) see aitab kaasa õigusriigi kultuuri edendamisele*”, *EUROPE’S CIVIL SOCIETY: Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (UNDER PRESSURE) – 2022. aasta UPDATE:*
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-protecting-civic-space_en.pdf [Linki]

[19] „ *Artikkel 1*

Otstarve

Käesoleva määruse eesmärk on:

a) määratleda põhimõtted, tingimused ja piirangud, mis lähtuvad üldistest või erahuvidest, mis reguleerivad EÜ asutamislepingu artiklis 255 sätestatud juurdepääsuõigust Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni (edaspidi „institutsioonid”) dokumentidele, et tagada võimalikult laialdane juurdepääs dokumentidele;

b) kehtestada eeskirjad, mis tagavad selle õiguse võimalikult lihtsa kasutamise, ja

C) edendada dokumentidele juurdepääsu käsitlevat head haldustava.